

УДК 3347.43

Гудзь П.В.

д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СФЕРОЮ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Україна та її регіони стикнулися з безпрецедентною за своїми негативними наслідками військовою агресією. В результаті макроекономічна ситуація в Україні є вкрай негативною: Реальний ВВП у II кварталі 2022 року зменшився порівняно з II кварталом 2021 року – на 37,2%. Інфляція зросла майже до 24 відсотків порівняно з попереднім роком. Великий бюджетний дефіцит дійсно збільшує загальний попит в

економіці, що є інфляційним, особливо якщо пропозиція одночасно скорочується, наприклад, через російські ракетні удари. Уряду вдалося в цілому стабілізувати економічний спад: запровадили контроль над рухом капіталу, щоб запобігти масовій втечі грошей із країни, а також втрутилися, щоб стабілізувати обмінну вартість своєї валюти щоб уникнути загрозам інфляційної паніки.

Загострюються виклики розвитку регіонів та територіальних громад. Економічна теорія засвідчує, що існує два основних економічних крики для подолання кризових явищ: 1) або впливає уряд на пропозицію – скорочуючи податки і збільшуючи частку державних закупівель у бізнесу – саме подібну тактику економічної політики обрав Уряд Великобританії або 2) державний вплив на регулювання попиту через соціальні виплати, зростання соціальних стандартів для активізації внутрішнього ринку та непрямого стимулювання бізнесу. Гібридна або змішана форма державного впливу на економічний розвиток має місце практично в усіх країнах, проте потребує зваженої політики і рішень, подолання інституційних дисфункцій [1, с.33].

Розбудова ефективного багаторівневого врядування в контексті Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 та в умовах військової агресії і повоєнної відбудови економіки країни висуває нові вимоги до публічних службовців в цілому, та державних зокрема: впровадження можливості організації віддаленої роботи публічного службовця; спрощення процедури прийому на роботу нових спеціалістів; залучення на посади спеціалістів-військових у військово-цивільних адміністраціях; організація підвищення кваліфікації спеціалістів з акцентом на роботі в реаліях війни [2, с.48].

Завдяки безпрецедентній воєнній допомозі країн Коаліції та фінансово-економічній допомозі країн-партнерів закладаються передумови для створення по кордону з Україною (Польща, Румунія, Словаччина, Прибалтійські країни) спільних підприємств з виробництва зброї, боєприпасів, товарів подвійного призначення, які були б в зоні недосяжності російських агресорів. Подібні виробництва на основі затверджених пріоритетів SMART-спеціалізації могли б створювати тимчасово окуповані регіони в регіонах країн-партнерів з повоєнним перенесенням виробництв на українські терени. З метою створення безперервного транспортного сполучення із країнами Європейського Союзу розширюються логістичні можливості шляхи відкриття нового залізничного переходу у Рава-Руській між Україною та Польщею, створюватимуться логістичні хаби з «рукавами» півночі, півдня і центру країни.

Україні потрібна зайнятість. Рівень безробіття перевищив 50 % в країні. На регіональному рівні необхідна розробка і реалізація

дрібнотоварного виробництва, насамперед, з переробки сільгосппродукції, фруктів, ягід, активізації місцевих промислів: у цих виробництвах висока частка ручної праці, але і висока додана вартість, що є економічною доктриною існування економіки домогосподарств.

Попри оголошений колосальний потік інвестиційних засобів в межах 60 млрд дол щорічно на відбудову економіки України, вважаємо, що бізнесу та публічним службовцям варто керуватися принципами національних можливостей і пріоритетів у повоєнній відбудові. А саме: потрібно відбудовувати не усі зруйновані чи знищені основні фонди вітчизняних галузей і виробництв, не відтворювати галузеву структуру економіки з економічного укладу – індустріального типу, а створювати виробництва новітніх технологічних укладів, що дасть можливість розвиватися економіці на сучасних інноваційних технологіях.

Засобами публічного адміністрування та управління з боку державних інституцій є зважені урядові програми дій переорієнтації економіки на військовий лад, а також план відбудови країни з наявною дорожньою картою їх втілення та нормативною базою; фінансовими механізмами кредитування національного виробника; забезпечення зайнятості в домогосподарствах та інноваційному секторі економіки, а також залучення технологій, капіталу та підприємницької ініціативи, про що говорив Президент України під час офіційного візиту до Польщі у квітні 2023 р.

Таким чином, система публічного управління, незважаючи на виклики, зберегла дієвість, в т.ч. в частині розробки і впровадження керування переведенням економіки країни на військовий лад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борщевський В. В. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку / В. В. Борщевський, О. Б. Василиця, Є. Е. Матвеев // Держава та регіони. – 2022. – № 2(76). – С.30–35.

2. Миколук А.В. Публічне управління в умовах військового стану: питання ефективності. / А.В. Миколук / Публічне управління та адміністрування в Україні. – 2022. – Вип.29. – С. 45–48.